

2023. I. negyedév

HIPA Tájéoló

HIPA Nemzeti Befektetési
Ügynökség Nonprofit Zrt.

ELEMZÉSI OSZTÁLY

Tartalom

Összefoglaló	2
1. Gazdasági növekedés	3
2. Feldolgozóipar	6
3. Külkereskedelem	8
4. Infláció	10
5. Munkaerőpiac	11
<i>Munkaerőköltség, keresetek</i>	11
<i>Foglalkoztatottság</i>	12
<i>Munkanélküliség</i>	14
6. Külföldi közvetlen beruházások (FDI)	15
7. Oktatás	17

Lezárva: 2023. április 6-án

Összefoglaló

- A 2022. negyedik negyedévi GDP-növekedés leginkább a szolgáltatások, az ipar és az építőipar teljesítményének bővülésével magyarázható.
- 2023-ban a régióban mindenhol a gazdasági növekedés lassulásával számolhatunk, ugyanakkor 2024-ben a térség legtöbb országának bővülése várhatóan meg fogja haladni a 2,0%-ot.

GDP

Bruttó hazai termék volumene:
+4,6% (2022)

Prognózis (2023): +0,6% (EB),
+1,5% (OECD), +1,8% (IMF)

- 2023 januárjában a feldolgozóipari termelési érték 4.294,2 milliárd forintot tett ki.
- Hazánk feldolgozóipari termelési volumenindexe az elmúlt tíz évből nyolc évben is meghaladta az uniós átlagot.
- Régiós összehasonlításban a magyar feldolgozóipari termelés volumenindexe a középmezőnyben szerepel az átlagos havi növekedést tekintve.

Feldolgozóipar

Hozzáadott érték részaránya a nemzetgazdaságban: 20,0% (2021)

Termelési érték: +33,0% (2022)

- 2022-ben a magyar áruexport 19,3%-kal, 142,2 milliárd eurós rekord szintre emelkedett.
- 2022-ben az árukivitel 30,6%-át a villamos gép, készülék és a közúti járműexport adja.
- 2012-2022. között a lítium-ion akkumulátor kivitel 283-szorosára (6,7 milliárd euróra) nőtt, így tavaly már a magyar villamos gép és készülék export közel felét (49,7%) tette ki.

Külkereskedelem

Áruexport: +16,6%, 12,2 milliárd euró (2023. I. hó)

Áruimport: +17,8%, 12,6 milliárd euró (2023. I. hó)

- 2022-ben átlagosan 14,5%-kal emelkedtek a fogyasztói árak Magyarországon.
- 2023. februárban a közép-európai országok többségében a fogyasztói árindex meghaladta az uniós átlagot (9,9%).
- Az MNB szerint az idei év második felében gyorsulhat fel a dezinfláció, az éves átlagos infláció pedig 2024-re csökkenhet 3,0-5,0%-ra.

Infláció

Fogyasztói árindex: 25,6% (éves, 2023. I-II. hó)

Éves átlagos infláció: 15,0-19,5% (prognózis, 2023)

- 2022-ben az uniós tagállamok közül hazánkban volt a 3. legalacsonyabb a versenyszféra átlagos munkaerőköltsége (11,1 euró/óra).
- 2022. IV. negyedévi magyar foglalkoztatási ráta (64,3%) meghaladta az uniós átlagot (61,1%), és a 3. legmagasabb a közép-európai tagállamok között.
- 2023. januárban a nemzetgazdasági bruttó átlagkereset éves szinten 15,6%-kal (536.800 Ft-ra) nőtt, a reálkereset 7,6%-kal csökkent.

Munkaerőpiac

Munkanélküliségi ráta: 3,6-3,7% (prognózis, 2023)

Versenyszféra bruttó átlagkereset: +13,7-14,4%, (prognózis, 2023)

- 2022-ben 6%-kal nőtt a zöldmezős projektek darabszáma a világon, míg értéke 54%-kal emelkedett.
- Az Egyesült Államokban a fúziók és felvásárlások (M&A) értéke több mint 50%-kal esett vissza 2022-ben.
- A tavalyi évben bejelentett tíz legnagyobb zöldmezős beruházás közül három érintette a félvezetők gyártását.

FDI

A bejelentett zöldmezős beruházások száma 15%-kal csökkent tavaly az Európai Unióban

1. Gazdasági növekedés

A tavalyi évben hazánk bruttó hazai termékének értéke 66.616 milliárd forint volt, a volumene 4,6%-kal nőtt 2021-hez képest.

2022 negyedik negyedévében a bruttó hazai termék volumene Magyarországon 0,4%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest,¹ ami leginkább a szolgáltatások, az ipar és az építőipar teljesítményének bővülésével magyarázható. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy a csapadékszegény időjárás és az őszi hónapok súlyos aszálya egyrészt az összes haszonnövény termesztését akadályozta, másrészt pedig a ráfordítások jelentős drágulása az állattenyésztést is nehezítette. Ennek következtében a mezőgazdaság teljesítménye jelentősen mérsékelte a növekedés ütemét.²

A 2022. év utolsó negyedévében a termelési oldalon az ipar hozzáadott értéke 2,8%-kal (ezen belül is a feldolgozóiparé 3,4%-kal) emelkedett éves alapon. A feldolgozóipar bővüléséhez leginkább a közúti jármű-, illetve a villamosberendezés-gyártás növekedése járult hozzá. Az építőipar teljesítménye 2021 második negyedévéből kezdve folyamatosan bővül, a 2022. októberi-decemberi időszakban is 1,2%-kal növekedett. A mezőgazdaság hozzáadott értéke viszont 31,8%-kal csökkent.³

A szolgáltatások bruttó hozzáadott értéke 2,9%-kal emelkedett, ami mögött elsősorban a szállítás, raktározás (8,1%-os), a humánegészségügyi, szociális ellátás (7,6%-os), továbbá a pénzügyi, biztosítási tevékenység (5,4%-os) bővülése áll. A bruttó hazai termék 2022. negyedik negyedévi 0,4%-os növekedéséhez a szolgáltatások 1,8, az ipar 0,5, az építőipar pedig 0,1 százalékponttal járult hozzá. Ezzel szemben a mérleget a mezőgazdasági szektor 1,0 százalékponttal rontotta.⁴

A felhasználási oldalon a háztartások tényleges fogyasztása 1,4%-kal bővült 2021 negyedik negyedévéhez viszonyítva. A háztartások fogyasztási kiadása is nőtt (1,8%-kal), a legnagyobb mértékben a szolgáltatások fogyasztása emelkedett. Ugyanakkor érdemes megemlíteni, hogy 2022 decemberében már csökkent a kiskereskedelmi forgalom volumene.⁵

Mindent egybevetve, a bruttó hazai termék 2022. negyedik negyedévi növekedéséhez a külkereskedelmi forgalom egyenlege 1,3, míg a végső fogyasztás 0,2 százalékponttal járult hozzá. Ezzel szemben a bruttó felhalmozás 1,2 százalékponttal fékezte azt.⁶

¹ Forrás: [KSH](#)

² Forrás: [KSH](#)

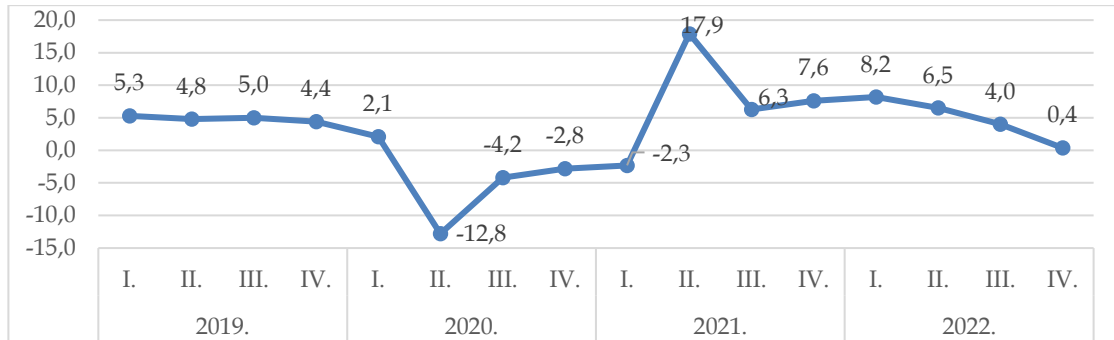
³ Forrás: [KSH](#)

⁴ Forrás: [KSH](#)

⁵ Forrás: [KSH](#)

⁶ Forrás: [KSH](#)

A GDP növekedése Magyarországon (százalék, az előző év azonos időszakához viszonyítva, a kiigazítás nélküli, nyers adatok alapján)

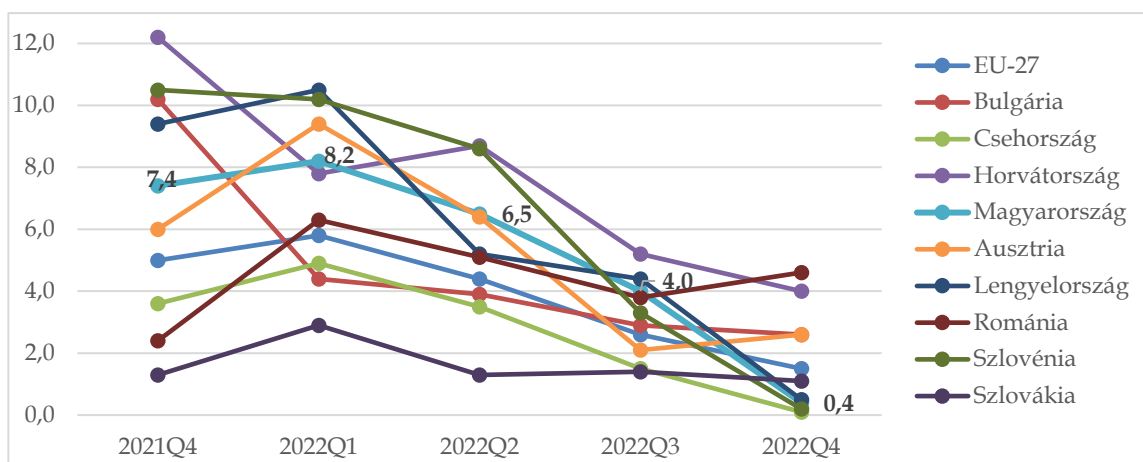

Forrás: KSH⁷

Az idei évben várhatóan mind szerkezeti, mind pedig időbeli kettőséggé fogja jellemezni a hazai gazdasági teljesítményt. 2023 első félévében a beruházások visszaesése várható a növekvő hitelfelvételi költségek és a költségvetési konszolidációs erőfeszítések miatt. A magas infláció miatt csökkent a lakossági munkajövedelem reálértéke, mindemellett a visszaesés mértékét részben ellensúlyozta a kamatbevételek emelkedése. A háztartások fogyasztása, így a belső kereslet is mérséklődni fog, ugyanakkor az év második felében a beruházások felfutása, valamint a nettó export pozitívan járulhat hozzá a növekedéshez.

Gazdaságunk jövőbeli bővülését jelentős mértékben segíti majd elő a hazánkba áramló külföldi működőtőke, valamint a fogyasztói ár dinamika mérséklődésével járó lakossági reáljövedelem-növekedés. Termelési oldalon az elmúlt évekkel szemben a mezőgazdaság lehet a legdinamikusabb ágazat, ezzel szemben az előrejelzések alapján az építőiparban, az ingatlanpiacon és a kereskedelemben is visszaesés várható. A Magyar Nemzeti Bank az idei évre 0,0-1,5%-os, míg 2024-re 3,5-4,5%-os növekedéssel számol.⁸

A régiós országok GDP-növekedése éves alapon (százalék, 2021Q4-2022Q4)

Forrás: Eurostat⁹

⁷ Forrás: [KSH](#)

⁸ Forrás: [MNB](#)

⁹ Forrás: [Eurostat](#)

2022 első negyedéhez képest a régióban mindenhol mérséklődött a gazdasági növekedés. Az Eurostat adatai szerint 2022 negyedik negyedében a visegrádi országokat tekintve Csehországban 0,1%-os, Lengyelországban 0,5%-os, míg Szlovákiában 1,1%-os bővülést regisztráltak. Az eurózóna gazdasága 1,5%-kal bővült, összességében pedig kijelenthető, hogy a közép-kelet-európai országok az európai rangsor középső részében végeztek.¹⁰ A kedvezőtlen hatások ellenére az Európai Unió gazdasága elkerülte a 2022. utolsó negyedévi jelentős visszaesést. Az ellátási források folyamatos diverzifikációja és a fogyasztás csökkenése miatt a gáztartalékok szintje az elmúlt évek szezonális átlaga felett, a nagykereskedelmi gázárak pedig jóval a háború előtti szint alatt maradtak, ami javította az idei év növekedési kilátásait.

A régiós országok GDP-növekedése (százalék, előrejelzés)

Ország	IMF		Európai Bizottság		OECD	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Magyarország	1,8	2,8	0,6	2,6	1,5	2,1
Eurózóna	0,7	1,6	0,9	1,5	0,8	1,5
Ausztria	1,0	1,9	0,5	1,4	0,1	1,2
Bulgária	3,0	4,1	1,4	2,5	1,7	3,1
Csehország	1,5	3,9	0,1	1,9	-0,1	2,4
Horvátország	3,5	3,0	1,2	1,9	0,8	1,5
Lengyelország	0,5	3,1	0,4	2,5	0,9	2,4
Románia	3,1	3,8	2,5	3,0	1,4	2,8
Szlovákia	1,5	3,4	1,5	2,0	0,5	2,1
Szlovénia	1,7	3,0	1,0	2,0	0,5	2,0

Forrás: IMF,¹¹ Európai Bizottság,¹² OECD¹³

A nemzetközi szervezetek várakozása szerint 2023-ban a régióban mindenhol a gazdasági növekedés lassulásával számolhatunk, ugyanakkor 2024-ben a térség legtöbb országának bővülése meg fogja haladni a 2,0%-ot. A növekedési kilátások szempontjából továbbra is jelentős kockázatot jelent az orosz-ukrán háború, az ahhoz kapcsolódó szankciós politika, a megnövekedett (bank)piaci bizonytalanság és az európai energiaválság. A csökkenő belső kereslet mellett a romló külső kereslet, továbbá a vállalati működési költségek emelkedése miatt kialakuló termelés-csökkenés is a lefelé mutató kockázatok közé tartozik. **Kiemelendő, hogy jövőre az IMF, az Európai Bizottság és az OECD is gyors gazdasági felépülést vár Magyarországon az idei visszafogottabb növekedést követően.**

¹⁰ Forrás: [Eurostat](#)

¹¹ Forrás: [IMF](#)

¹² Forrás: [Európai Bizottság](#)

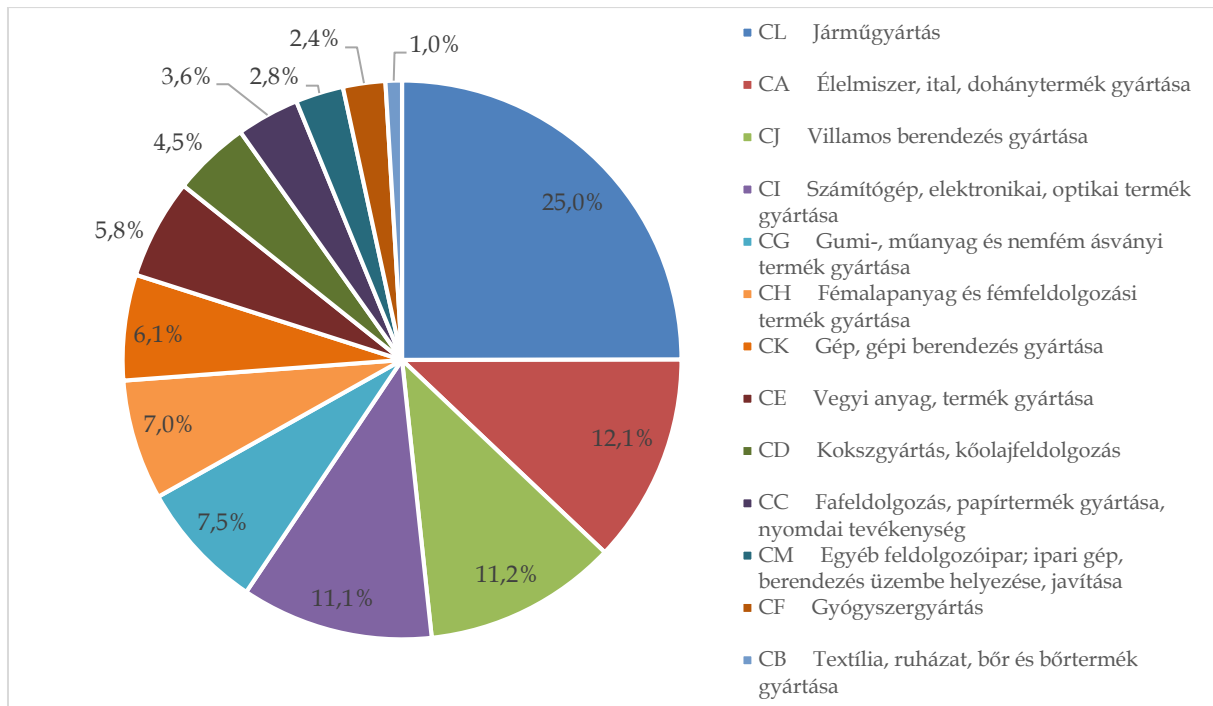
¹³ Forrás: [OECD](#)

2. Feldolgozóipar

2022-ben a teljes feldolgozóipari termelési érték 51.843,3 milliárd forintot ért el, ami 33,0%-os növekedést jelent 2021-hez képest, a volumenindex alapján pedig 5,8%-os volt az emelkedés.¹⁴

2023 első hónapjában a feldolgozóipari termelési érték 4.294,2 milliárd forintot tett ki, ami 26,1%-os bővülésnek felel meg a 2021. év azonos időszakához képest, míg a volumennövekedés 1,2%-ot ért el. A termelési érték 25,0%-át a járműgyártás, 12,1%-át az élelmiszeripar, míg 11,2%-át a villamos berendezés gyártása alág adta.¹⁵

A feldolgozóipar termelés megoszlása aláganként (2023. január)

Forrás: KSH

A termelés volumenindexét vizsgálva 2023 januárjában a legmagasabb bővülést a villamos berendezés gyártása alág érte el (+43,5%), ezt követte a járműgyártás alág (+20,3%), a harmadik helyen pedig a gép, gépi berendezés gyártása található (+15,9%). A 13 feldolgozóipari alág közül 6 esetében viszont csökkenést jegyeztek fel. A legnagyobb visszaesést a kocszgyártás, kőolajfeldolgozás alág (-34,5%) szenvedte el, amelyet a vegyi anyag, termék gyártása követett 28,4%-os csökkenéssel. A harmadik legnagyobb mérséklődést a gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása jegyezte fel (-13,5%).¹⁶

A teljes ipari termelés területi megoszlását vizsgálva a 2023. januárra vonatkozó adatok alapján nyolc vármegye és a főváros volt képes növekedést felmutatni, a legnagyobb mértékben Komárom-Esztergom vármegyében 25,9%-kal, Budapesten 15,3%-kal, míg Vas

¹⁴ Forrás: [KSH](#)

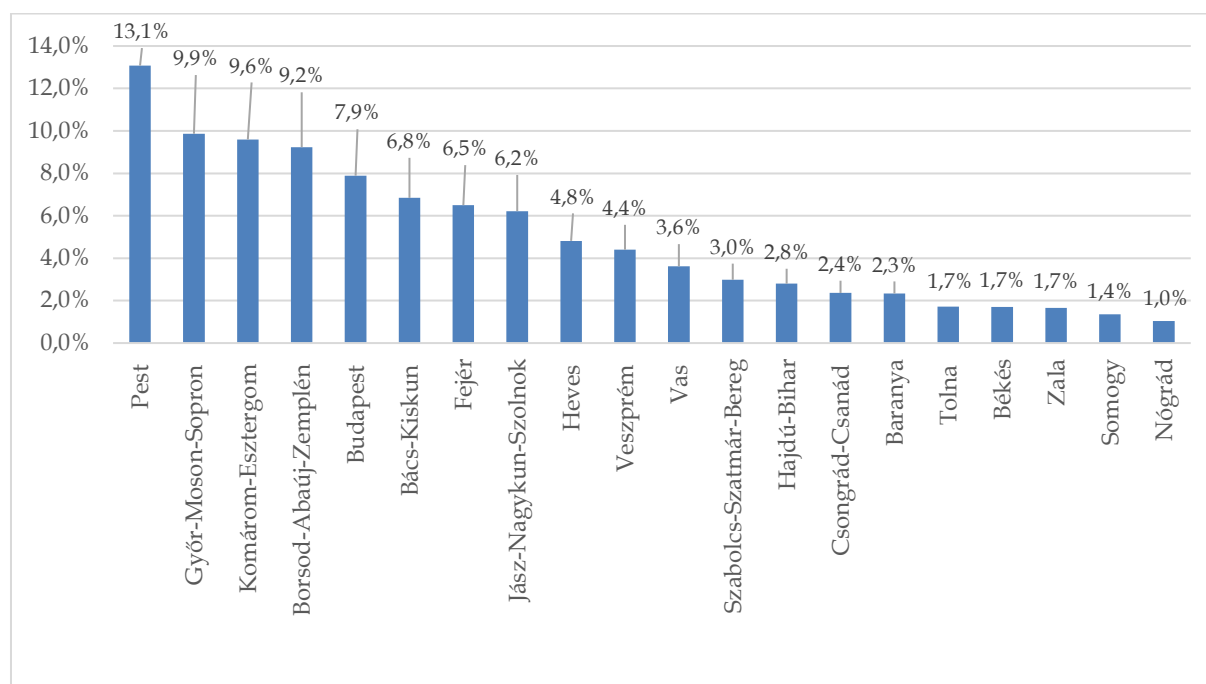
¹⁵ Forrás: [KSH](#)

¹⁶ Forrás: [KSH](#)

vármegyében 13,7%-kal bővült az ipari termelés volumene. Ezzel szemben Tolna vármegyében 25,4%-kal csökkent a termelés volumene, Fejér vármegyében 22,3%-kal, míg Csongrád-Csanád vármegyében 20,1%-kal esett vissza az ipar teljesítménye.¹⁷

A magyarországi ipari termelés szempontjából Pest, Győr-Moson-Sopron és Komárom-Esztergom vármegye emelhető ki, a 3 területi egység összesen a teljes ipari teljesítmény közel egyharmadért felelt 2023 első hónapjában. A legalacsonyabb súlyt Nógrád, Somogy és Zala vármegyék képviselték, rendre 1,0%-os, 1,4%-os, illetve 1,7%-os részesedéssel.

Az ipari termelés megoszlása vármegyénként (2023. január)

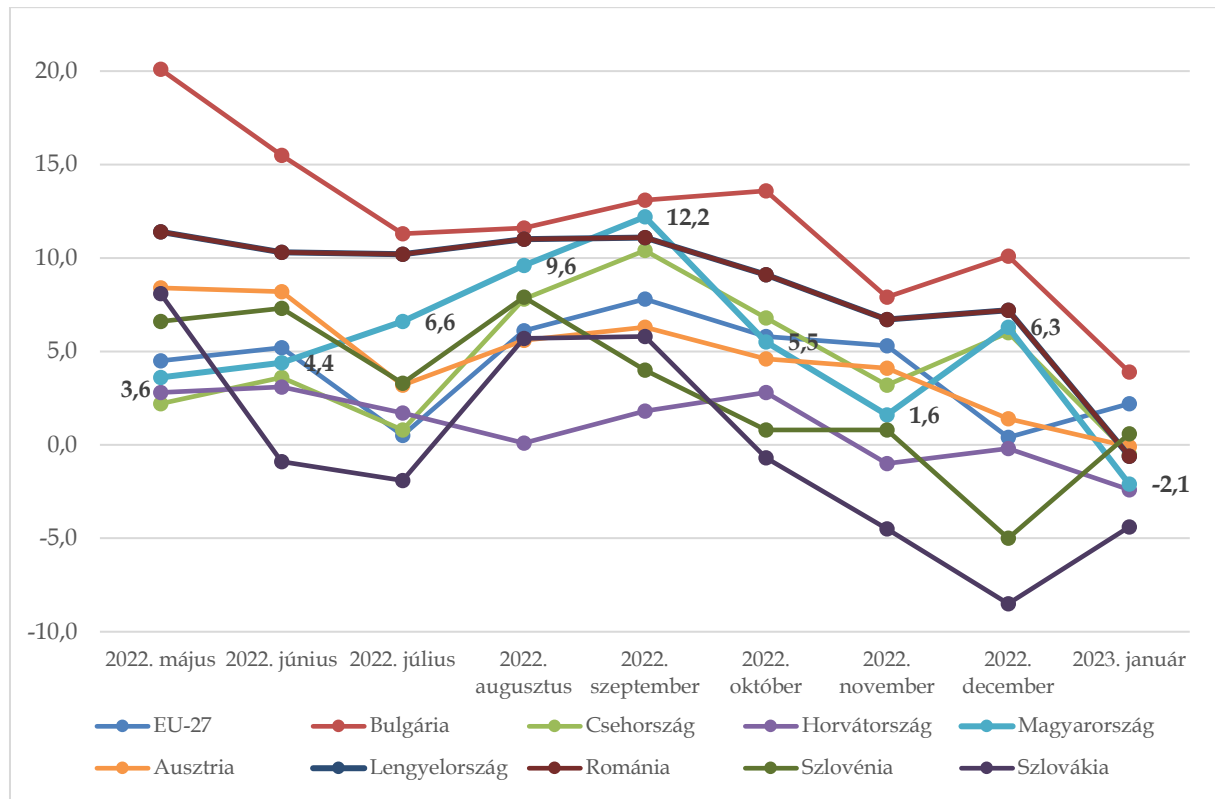
Forrás: KSH¹⁸

Hazánk feldolgozóipari termelési volumenindexe régiós összehasonlításban a középmezőnyben helyezkedik el, a havi átlagos növekedés 5,1% volt. 2022-ben a régióban kiemelkedő teljesítményt nyújtott a bolgár és a lengyel feldolgozóipar, előbbiben 12,4%, utóbbiban pedig 9,6% volt a havi átlagos növekedés.

¹⁷ Forrás: [KSH](#)

¹⁸ Forrás: [KSH](#)

A régió országainak feldolgozóipari termelési volumenindexe éves alapon (százalék, naptárhatással kiigazított)

Forrás: Eurostat¹⁹

3. Külkereskedelem

2022-ben a magyar áruexport értéke éves szinten **19,3%-kal**, **142,2 milliárd euróra**, az áruimport pedig **28,2%-kal**, **150,8 milliárd euróra** nőtt. Az áruimport erőteljesebb bővülése miatt a 2021-ben regisztrált 1,6 milliárd eurós külkereskedelmi árutöbblet **2022-ben 8,6 milliárd eurós passzívumba fordult** át.²⁰

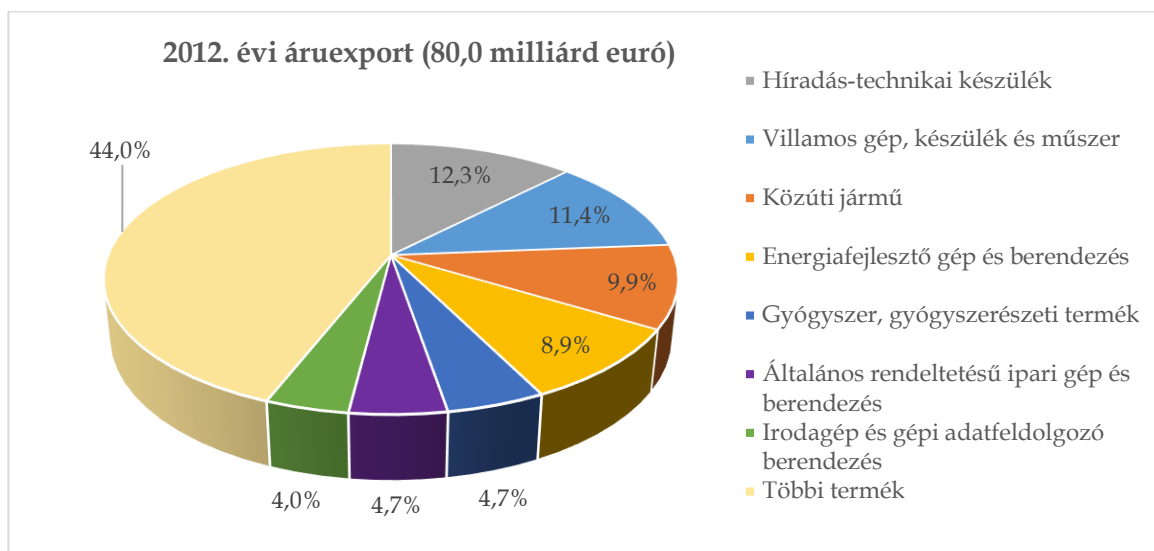
2012-2022. között a magyar termékexport jelentősen, **77,8%-kal** (80,0 milliárd euróról 142,2 milliárd euróra) bővült. **2012-ben és 2022-ben is ugyanaz a hét termékcsoporthoz** tette ki a magyar árukivitel **56,0%-át, illetve 57,4%-át**, ugyanakkor a **termékösszetételben** jelentős változások történtek. Míg **2012-ben** a híradás-technikai készülék kivitel tette ki a magyar áruexport közel egynyolcadát (12,3%), addig **2022-re** ennek a termékcsoporthoz az exportrészesedése kevesebb, mint kétharmadára (7,6%-ra) csökkent. A **híradás-technikai készülék kivitel 2012-2022. között csak 9,2%-kal** (9,8 milliárd euróról 10,7 milliárd euróra) bővült, így tavaly már csak a harmadik helyen szerepelt a termékexport rangsorban. A 2012-ben még a 2. és 3. helyen szereplő **villamos gép, készülék és műszer export, illetve közúti jármű kivitel 2022-ben már külön-külön is közel kétszer akkora** (sorrendben 15,9% és 14,7%) részaránnyal bírt a termékexportban, mint a híradás-technikai készülék kivitel. 2012-2022.

¹⁹ Forrás: [Eurostat](#)

²⁰ Forrás: [KSH](#)

között a **villamos gép, készülék és műszer** 147,8%-kal (9,1 milliárd euróról 22,7 milliárd euróra), a **közúti jármű export** pedig 162,9%-kal (7,9 milliárd euróról 20,8 milliárd euróra) emelkedett, ami mintegy **duplája a teljes termékexport növekedési ütemének (77,8%)**.

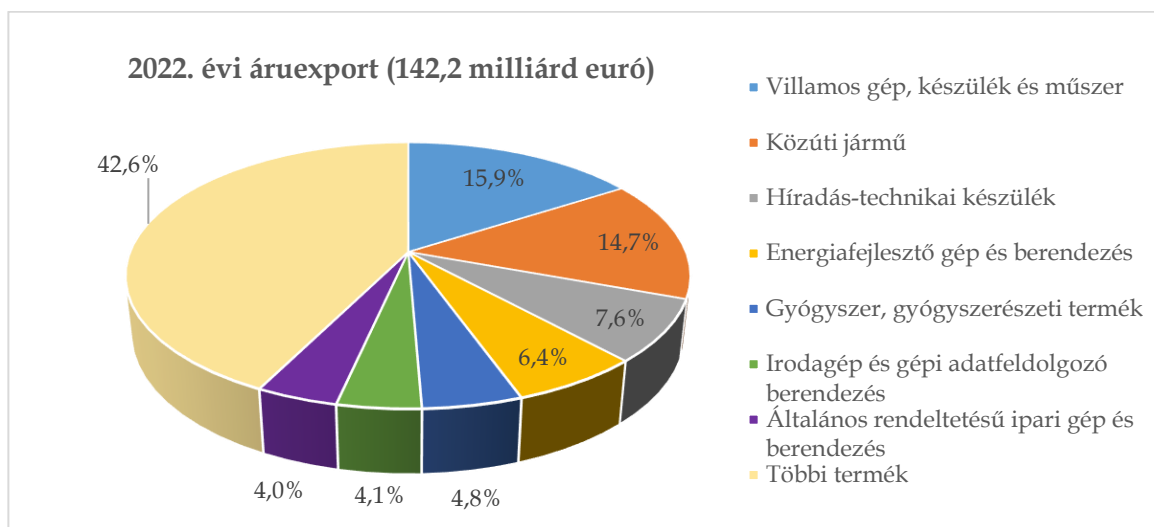
Magyar áruexport megoszlása 7 legfontosabb exporttermékkör között (2012, %)

Forrás: KSH

2012-2022. között a **villamos gép, készülék és műszer export** 13,5 milliárd eurós bővülésének közel felét (49,7%-ot) a **lítium-ion akkumulátor kivitel növekedése (6,7 milliárd euró)** tette ki. Míg 2012-ben a **lítium-ion akkumulátor export** mindössze 23,8 millió eurót, addig 2022-ben már 6,7 milliárd eurót tett ki. 2012-2022. között a **közúti jármű kivitel** 12,9 milliárd eurós emelkedésének 58,4%-át (7,5 milliárd euró) a **személygépkocsi export bővülése** tette ki. 2012-ben és 2022-ben a **termékexport rangsorban** egyaránt az **energiafejlesztő gép, berendezés,** illetve a **gyógyszer, gyógyszerészeti termék** kivitel szerepelt sorrendben a 4. és az 5. helyen.

Magyar áruexport megoszlása 7 legfontosabb exporttermékkör között (2022, %)

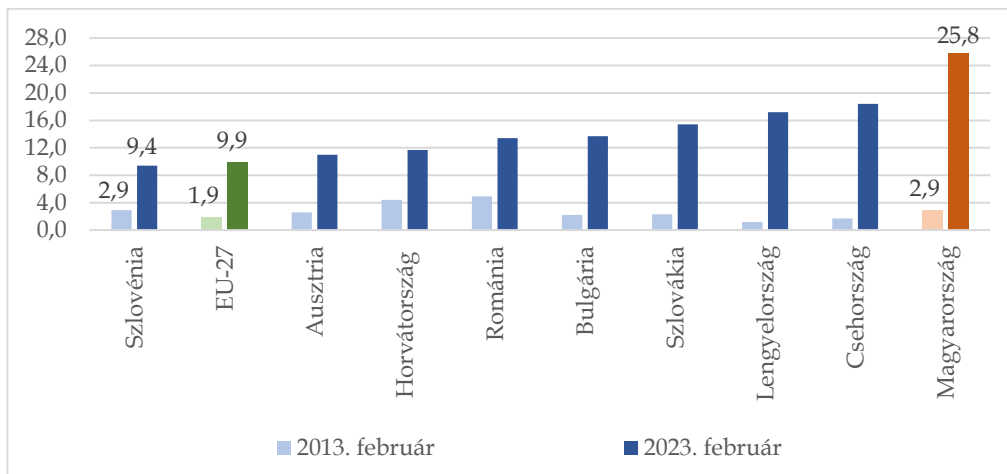
Forrás: KSH

2023. januárban a magyar áruexport értéke éves szinten 16,6%-kal, 12,2 milliárd euróra, az áruimport pedig 17,8%-kal, 12,6 milliárd euróra nőtt.²¹ Az MNB várakozása szerint az export a tavalyi dinamikához képest 2023-ban lassabb ütemben bővíthet. A visszafogott belső kereslet miatt az importnövekedés ennél is mérsékeltebb lehet, így idén a nettó export pozitívan járulhat hozzá a GDP növekedéshez. 2023 harmadik negyedévéől a nettó export mellett a beruházások növekedése támogathatja a gazdasági növekedés újraindulását. A gazdasági visszapattanást elősegíti a hazánkba áramló külföldi működőtőke exportra gyakorolt kedvező hatása is. 2024-ben a normalizálódó világgazdasági környezettel, valamint az elmúlt időszakban kiépült új exportkapacitások termelésbe állásával folytatódhat a külkereskedelmi egyenleg javulása.²²

4. Infláció

2023. februárban az Eurostat által használt harmonizált fogyasztói árindex (HICP) az Európai Unióban 9,9% (egy évvel korábban 1,9%) volt. A tagállamok közül a leggyorsabb ütemű átlagos áremelkedést Magyarországon (25,8%), Lettországon (20,1%) és Csehországon (18,4%) mérték. A legalacsonyabb februári inflációs rátával Luxemburg (4,8%), Belgium (5,4%) és Spanyolország (6,0%) rendelkezett. A közép-európai régió EU tagállamaiban túlnyomórészt az uniós átlag feletti volt a harmonizált fogyasztói árindex. A térségben a legmagasabb inflációs rátát Magyarországon (25,8%), a legalacsonyabbat pedig Szlovéniában (9,4%) mérték.²³

Harmonizált fogyasztói árindex (HICP) alakulása a közép-európai uniós tagországokban (2013. február - 2023. február, %)

Forrás: Eurostat

A KSH adatai alapján 2023. februárban a fogyasztói árszínvonal átlagosan 25,4%-kal, a maginfláció²⁴ pedig 25,2%-kal volt magasabb az egy évvel korábbinál. 2022. februárhoz képest leginkább a háztartási energia (49,0%) ára emelkedett, ezen belül a vezetékes gáz ára

²¹ Forrás: [KSH](#)

²² Forrás: [MNB](#)

²³ Forrás: [Eurostat](#)

²⁴ Megjegyzés: 2021 áprilisától a KSH új módszertant alkalmaz a maginfláció számítására, a mutató a továbbiakban nem tartalmazza a szeszes italok és dohányárak árváltozását.

78,4%-kal, az elektromos energiáé pedig 27,6%-kal nőtt. **Átlag feletti ütemben nőtt az élelmiszerek ára (43,3%) is.** Egy év alatt leginkább a tojás (79,2%), a tejtermékek (76,2%), a vaj és vajkrém (75,1%), a sajt (72,1%), a kenyér (71,1%), az édesipari lisztesáru (68,6%), a száraztészta (57,3%), a tej (53,7%) és a péksütemények (51,9%) drágultak. A hatósági árstopppal is érintett liszt (9,8%) és az étolaj (3,4%) ára nőtt a legkisebb mértékben. **2023 első két hónapjában a KSH 25,6%-os átlagos fogyasztói áremelkedést mért Magyarországon.**²⁵

A rendelkezésre álló adatok alapján **2023. januárban 25,7%-on tetőzött a hazai infláció.** Az éves árdinamika folytatódó csökkenését külső és belső tényezők egyaránt támogatják. A világgpiaci energia- és nyersanyagárak, a szállítási költségek jelentősen csökkentek, az értékláncokban lévő feszültségek oldódtak és a **globális konjunktúra lassulása tovább fékezi a külső inflációt.** Az élelmiszer-áremelkedés üteme január után februárban is lassult, a folytatódó inflációcsökkenést a tavaly május óta folyamatosan mérséklődő globális élelmiszer-alapanyagárak támogatják. **2023-ban egyre markánsabban jelentkezik a belső fogyasztáscsökkenés árleszorító hatása és a szigorú monetáris politika,** amely elősegíti a másodkörös inflációs hatások mérséklését és az inflációs várakozások csökkenését. A dezinflációs folyamat felgyorsulását támogatják a **tavalyi magas bázisok,** így **2023 első felében mérsékeltebb, a második félévben gyorsabb ütemben csökkenhet a hazai infláció.**²⁶

A fogyasztói árak alakulását övező jelentős bizonytalanság miatt az **MNB 2023. március 30-i Inflációs Jelentésében is sávós előrejelzést adott.** Az éves átlagos infláció leghamarabb jövőre térhet vissza a jegybanki toleranciasávba (3%±1 százalékpont).

Az MNB 2023. márciusi inflációs prognózisa (2022-2025. éves átlag, %)

	2022 (tény)	2023	2024	2025
Infláció	14,5	15,0-19,5	3,0-5,0	2,5-3,5
Maginfláció	15,7	16,9-19,4	4,4-6,4	3,0-3,6

Forrás: MNB

5. Munkaerőpiac

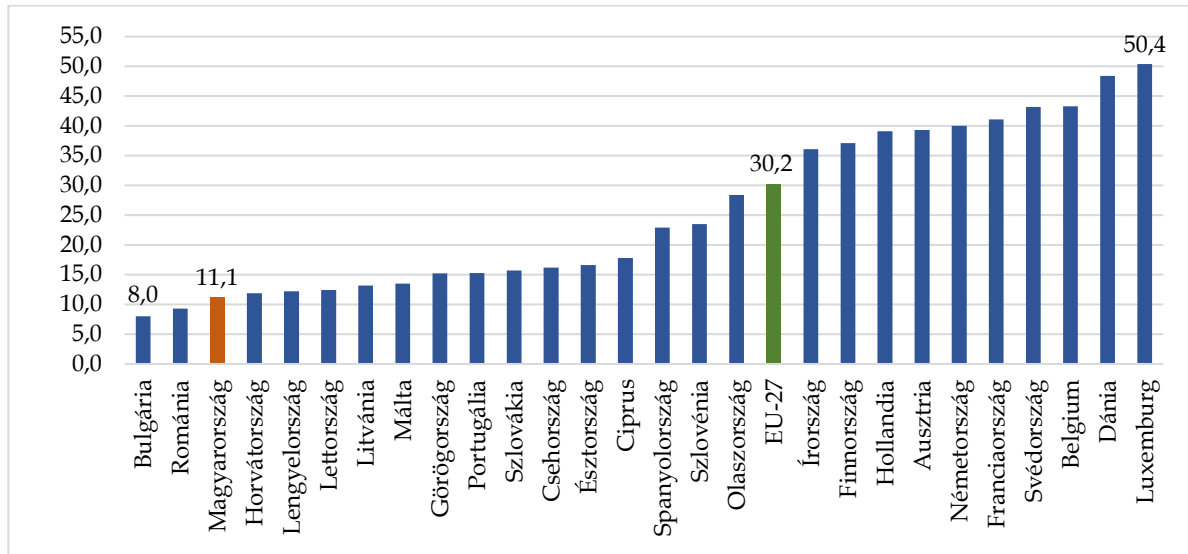
Munkaerőköltség, keresetek

Hazánk tőkevonzó képességéhez jelentősen hozzájárult, hogy **2022-ben az Európai Unióban** – Bulgária és Románia után – **Magyarországon a harmadik legalacsonyabb (11,1 euró/óra) a munkaerőköltség a versenyszférában.** A hazai keresetek dinamikus növekedése ellenére a **forint/euró árfolyam alakulása és az eltérő adóteher egyaránt hozzájárult** ahhoz, hogy 2022-ben a magyarországihoz képest Csehországban (16,2 euró/óra) közel másfélszerese, Spanyolországban (22,9 euró/óra) mintegy kétszerese, Ausztriában (39,3 euró/óra) és Németországban (40,0 euró/óra) **több mint 3,5-szerese az üzleti szférában a munkaerőköltség.** Magyarországon 2012. és 2022. között óránkénti 7,9-ről 11,1 euróra nőtt a **munkaerőköltség a versenyszférában.** A 3,2 eurós emelkedés – Horvátország után – a **második legalacsonyabb mértékű a közép-európai uniós tagországok között.**

²⁵ Forrás: [KSH](#)

²⁶ Forrás: [MNB](#)

Átlagos munkaerőköltség az EU tagállamok versenyszférájában (2022, euró/óra)

Forrás: Eurostat

2022-ben a KSH adatai alapján a teljes munkaidőben alkalmazásban állók átlagos **havi bruttó keresete a vállalati szférában**²⁷ **501.400 forintot** tett ki, ami **15,6%-os emelkedés** a 2021. évihez képest. Ebben a körben a **havi bruttó kereset mediánértéke 380.000 forint** volt, ami 15,9%-kal haladta meg az egy évvel korábbi értéket. **2023. januárban nemzetgazdasági szinten** (közfoglalkoztatottak nélkül számítva) a **havi bruttó átlagkereset 536.800 forint** volt, ami éves szinten **15,6%-os emelkedést** jelent. A bruttó átlagkereset az **információ és kommunikáció szektorban volt a legmagasabb** (867.400 forint), a **szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén a legalacsonyabb** (349.700 forint). 2023. januárban a reálkereset **7,6%-kal csökkent** a 25,7%-os infláció mellett.²⁸ A **nominális bérdinamika a tavalyi évnél mérsékeltebben, de továbbra is magasan alakulhat.** A jegybank 2023. márciusi prognózisa alapján idén **13,7-14,4%-kal, 2024-ben 9,1-10,1%-kal nőhet a bruttó átlagkereset a versenyszférában.**²⁹

Foglalkoztatottság

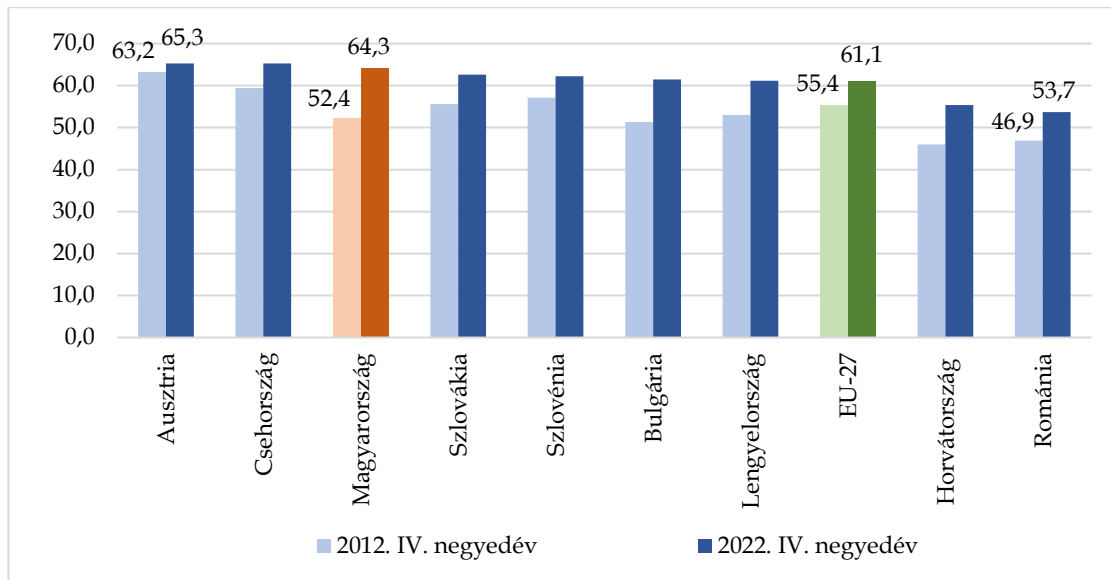
Az Eurostat adatai alapján a **2022. IV. negyedévi magyar foglalkoztatási ráta (64,3%) 3,2 százalékponttal haladta meg az uniós átlagot (61,1%)** és ezzel a **közép-európai tagországok között – Ausztria és Csehország után – Magyarországon a harmadik legmagasabb a foglalkoztatottság.** Tíz év alatt **11,9 százalékponttal emelkedett a magyar foglalkoztatási ráta,** ami – Málta után – a **második legnagyobb mértékű növekedésnek számít az EU-ban.**

²⁷ Megjegyzés: közfoglalkoztatottak nélkül számolva, minden alkalmazottal rendelkező vállalkozásra

²⁸ Forrás: [KSH](#)

²⁹ Forrás: [MNB](#)

Foglalkoztatási ráta a közép-európai uniós tagországok 15-74 éves népessége körében (2012. IV. negyedév - 2022. IV. negyedév, %)

Forrás: Eurostat

Magyarországon több mint 12 éve a foglalkoztatáspolitikai vezérfonala, hogy a Kormány 2010-ben 1 millió új munkahely létrehozását vállalta és a teljes foglalkoztatás elérésére törekszik. A KSH adatai alapján 2010 első negyedévében a foglalkoztatottak száma a 15-74 éves népesség körében még mintegy 3,8 millió fő (3 821,8 ezer fő), a foglalkoztatási ráta pedig 50% alatt (49,8%) volt. 2022. IV. negyedévben több mint 4,7 millió fő (4.702,5 ezer fő) foglalkoztatottat regisztráltak, a foglalkoztatási ráta pedig elérte a 64,3%-ot. 2021 negyedik negyedévéhez képest a foglalkoztatottak száma 14,6 ezer fővel bővült, a foglalkoztatási ráta pedig 63,8%-ról 64,3%-ra emelkedett. 2022. október-decemberben a foglalkoztatási ráta Budapesten (69,8%) és Győr-Moson-Sopron vármegyében (68,7%) volt a legmagasabb, ezen kívül csak Pest vármegyében (67,1%), a Közép-Dunántúl régió vármegyéiben (Fejér, Komárom-Esztergom, Veszprém) és Csongrád-Csanád vármegyében (64,4%) haladta meg az országos átlagot. Az országban Somogy (56,4%), Szabolcs-Szatmár-Bereg (58,9%) és Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében (59,2%) volt a legalacsonyabb a foglalkoztatási ráta.

2022. december-2023. februárban a 4.690,3 ezer foglalkoztatottból 4.520,2 ezer fő dolgozott a hazai elsődleges munkaerőpiacon, 101,5 ezer foglalkoztatott dolgozott külföldi telephelyen, továbbá 68,6 ezer fő volt a közfoglalkoztatottak száma. Míg a hazai elsődleges munkaerőpiacon dolgozók száma 11,7 ezer fővel, a külföldön dolgozóké pedig 13,5 ezer fővel nőtt, addig a közfoglalkoztatottaké 10,0 ezer fővel csökkent az előző év azonos időszakához képest.³⁰ Az MNB 2023. márciusi előrejelzése szerint a versenyszféra létszámában idén stagnálás várható, a munkaerőpiac feszessége ugyanis érdemben nem reagált a gazdasági teljesítmény lassulására. 2024-ben a versenyszférában foglalkoztatottság

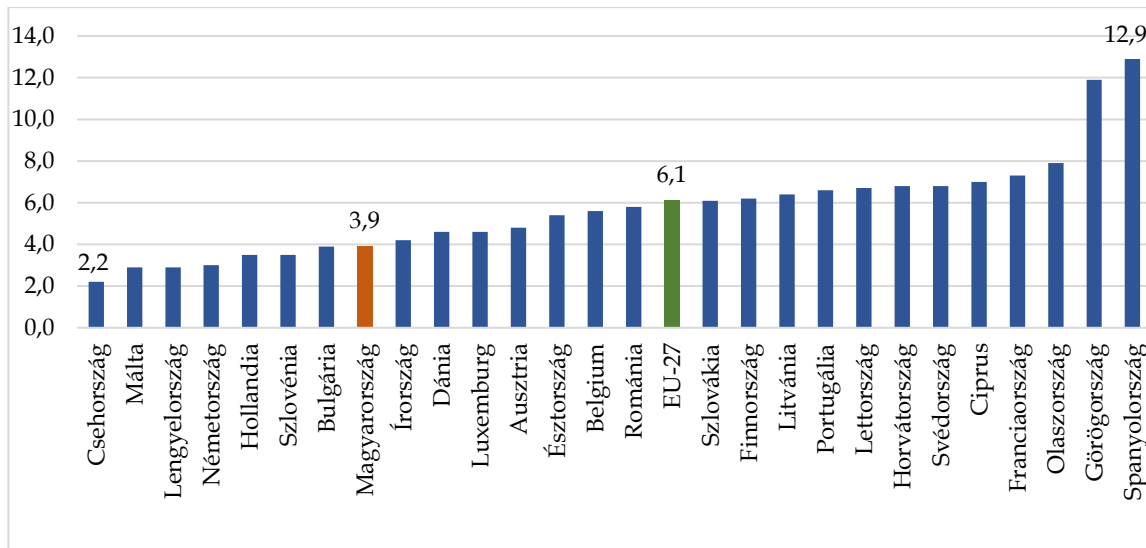
³⁰ Forrás: [KSH](#)

mérsékeltén (0,2-0,7%-kal) nőhet, de a demográfiai feltételek romlása egyre inkább effektívebb korlátjává válhat a foglalkoztatottság érdemi emelkedésének.³¹

Munkanélküliség

Az Eurostat adatai alapján a 2022. IV. negyedévi 3,9%-os magyar munkanélküliségi ráta Bulgáriával holtversenyben a hetedik legalacsonyabb volt az EU-ban. A magyar munkanélküliség kevesebb, mint kétharmada volt az uniós átlagnak (6,1%) és – Csehország, Lengyelország és Szlovénia után – Bulgáriával holtversenyben a negyedik legalacsonyabbnak számított a közép-európai uniós tagállamok között. Magyarországon tíz év alatt 10,3%-ról közel a harmadára csökkent a munkanélküliség. A 6,4 százalékpontos csökkenés – Horvátország, Bulgária, Szlovákia és Lengyelország után – az ötödik legnagyobb mértékű a közép-európai uniós tagállamok között.

Munkanélküliségi ráta az EU tagállamok 15–74 éves népessége körében
(2022. IV. negyedév, %)

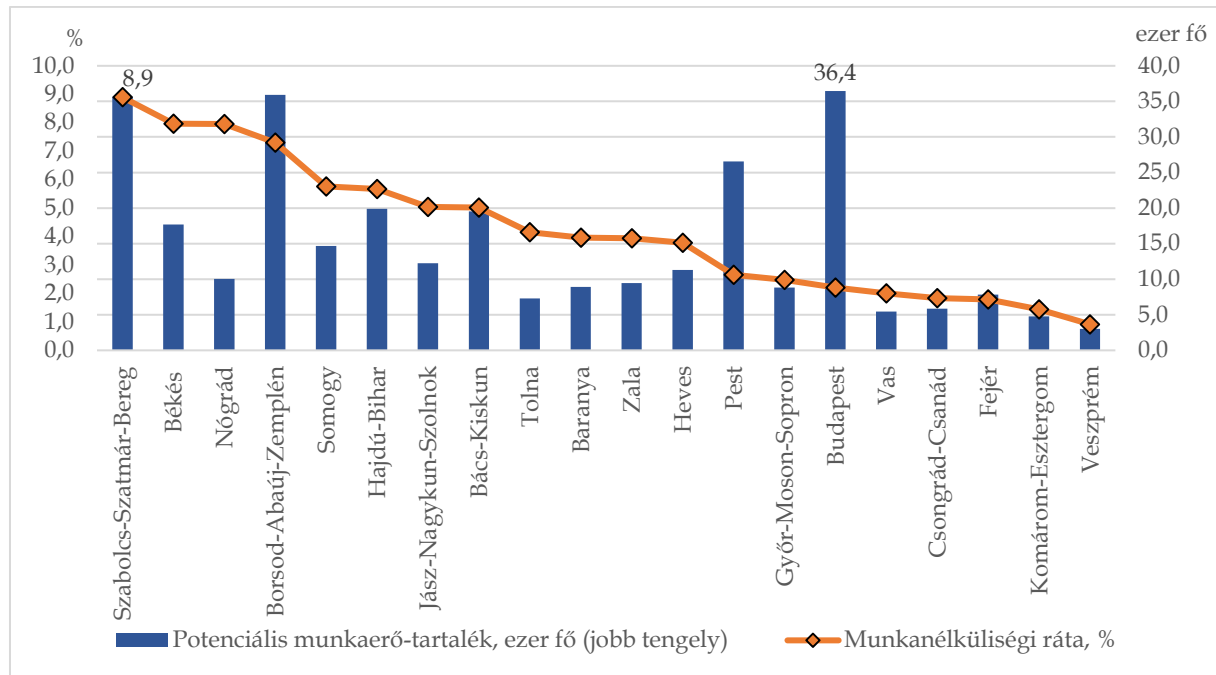
Forrás: Eurostat

A KSH adatai alapján 2010 első negyedévében a 15-74 éves népesség körében a munkanélküliek száma még közel félmillió főt (493,8 ezer fő), a munkanélküliségi ráta pedig a 11,4%-ot tett ki. 2022 negyedik negyedévében a munkanélküliek száma 188,9 ezer fő volt, a munkanélküliségi ráta pedig 3,9%. 2021 negyedik negyedévéhez képest a munkanélküliek száma mintegy 8,6 ezer fővel, a munkanélküliségi ráta pedig 3,7%-ról 3,9%-ra nőtt. Jelentős földrajzi különbségek figyelhetők meg a munkanélküliségi ráta tekintetében. 2022. október-decemberben Veszprém vármegyében volt a legalacsonyabb (0,9%), Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében pedig a legmagasabb (8,9%) a munkanélküliségi ráta. Az országos átlagnál Dél-Dunántúl, Észak-Alföld régiók vármegyéiben, továbbá Borsod-Abaúj-Zemplén, Nógrád, Bács-Kiskun és Békés vármegyében magasabb volt a munkanélküliségi ráta. Az ország potenciális munkaerő-tartalékának (301,4 ezer fő) több mint fele az Alföldön és Észak-Magyarországon (168,1 ezer fő, 55,8%), közel negyede a Dunántúlon (70,2 ezer fő,

³¹ Forrás: [MNB](#)

23,3%), ötöde a fővárosban és Pest vármegyében (63,0 ezer fő, 20,9%) található. A legnagyobb potenciális munkaerőtartalékkal Budapest (36,4 ezer fő), Borsod-Abaúj-Zemplén (35,9 ezer fő), Szabolcs-Szatmár-Bereg (35,6 ezer fő), Pest (26,5 ezer fő), Hajdú-Bihar (19,9 ezer fő) és Bács-Kiskun vármegye (19,5 ezer fő) rendelkezik a 19 vármegye és a főváros viszonylatában.

Magyarországi munkanélküliségi ráta és potenciális munkaerőtartalék a 15–74 éves népesség körében vármegyei bontásban (2022. IV. negyedév, %, illetve ezer fő)

Forrás: KSH

2022. december – 2023. februárban a 15–74 éves munkanélküliek száma 15,5 ezer fővel, 198,9 ezer főre nőtt az előző év azonos időszakához képest. Ezzel összhangban a munkanélküliségi ráta egy év alatt 0,3 százalékponttal, 4,1%-ra emelkedett.³² A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ) adatai alapján 2023. februárban 245.121 álláskeresőt tartottak nyilván, ami 6.987 fős (2,8%-os) csökkenést jelent az előző év azonos időszakához képest. A nyilvántartott álláskereső a munkavállalási korú népesség 3,9%-át tették ki.³³ Az MNB márciusi előrejelzése szerint a munkaerő-kereslet a gazdasági lassulás ellenére is erős marad, ezért nem várható érdemi emelkedés a munkanélküliségi rátában, amely 2024-re visszatérhet a koronavírus járvány előtti szintekre. A jegybank prognózisa alapján a munkanélküliségi ráta az idei évben 3,6–3,7%-ot, 2024-ben pedig 3,1–3,6%-ot érhet el.³⁴

6. Külföldi közvetlen beruházások (FDI)³⁵

A világban bekövetkező válságok, mint például az ukrajnai háború, az élelmiszer- és energiaárak emelkedése, a pénzügyi zavarok és az államadósságok finanszírozásának

³² Forrás: [KSH](#)

³³ Forrás: [NFSZ](#)

³⁴ Forrás: [MNB](#)

³⁵ Forrás: [UNCTAD](#)

nehézségei elkerülhetetlenül befolyásolták a világszintű külföldi közvetlen beruházások (FDI) alakulását is.

A zöldmezős beruházásokra vonatkozó bejelentéseket összefoglaló előzetes adatok 6%-os emelkedést mutatnak a darabszámot tekintve, míg az érték kapcsán 54%-os bővülést jegyeztek fel, számos kiemelkedő projektnek és a megújuló energiára vonatkozó beruházások egy részének projektfinanszírozásról vállalati finanszírozásra történő áttérése miatt.

Az Európai Unióban a bejelentett zöldmezős beruházások száma 15%-kal csökkent, Kínában pedig 31%-os visszaesést jegyeztek fel. Indiában ezzel szemben megduplázódott a bejelentett zöldmezős beruházások darabszáma.

A bejelentett zöldmezős projektek darabszáma földrajzi térségek szerint

Térség	2020	2021	2022	2022/2021 változás (%)
Világ	13 370	15 243	16 095	6
<i>Fejlett gazdaságok</i>	9 086	10 286	9 862	-4
Európa	6 363	7 422	6 533	-12
Európai Unió	4 834	5 804	4 919	-15
Észak-Amerika	1 981	2 067	2 431	18
<i>Fejlődő gazdaságok</i>	4 284	4 957	6 233	26
Afrika	571	547	745	36
Ázsia	2 660	3 181	4 198	32
Kelet-Ázsia	582	672	520	-23
Délkelet-Ázsia	758	847	1 022	21
Dél-Ázsia	459	505	1 000	98
Nyugat-Ázsia	819	1 104	1 612	46
Latin-Amerika és a Karibi-térség	1 053	1 227	1 286	5
Dél-Amerika	574	631	649	3
Közép-Amerika	457	568	614	8

Forrás: UNCTAD

2022-ben a határokon átívelő fúziók és felvásárlások (M&A) értéke világszinten 6%-kal volt alacsonyabb a 2021. évi szintnél, így 697 milliárd dollárt ért el. Az Egyesült Államokban több mint 50%-kal esett vissza a tranzakciók értéke. Darabszám alapján 12%-os csökkenést jegyeztek fel, ennek megfelelően világszinten a határokon átívelő fúziók és felvásárlások száma 7.502-t ért el 2022-ben.

A tavaly bejelentett tíz legnagyobb zöldmezős beruházásra vonatkozó bejelentés közül három érintette a félvezetők gyártását, ami a globális hiányjelenségeket és az ellátási láncok újrastukturálását tükrözi. További hat zöldmezős beruházás valósul meg a megújuló energia szektorban, ebből négy érinti Egyiptomot.

A 2023. évre vonatkozó kilátások továbbra is kedvezőtlenek, mivel jelentős számú gazdaság fog recesszióba kerülni az idei évben. A sok esetben negatív vagy lassú növekedést felmutató gazdaságok, a tovább romló finanszírozási feltételek, a válságok következtében erősödő befektetői bizonytalanság, és különösen a fejlődő országokban az adósságzintekkel együtt

járó kockázatok jelentős lefelé irányuló nyomást fognak gyakorolni a világszintű FDI-áramlásra.

7. Oktatás³⁶

Magyarországon a 2022/2023-as tanév előzetes adatai alapján 1 millió 852 ezren vesznek részt a köznevelés, a szakképzés és a felsőoktatás különböző szintű képzéseiben. Közülük 323 ezren óvodába járnak, 719 ezren általános iskolában, 517 ezren középfokú oktatási intézményekben tanulnak. 2,6 ezer súlyos és halmozottan fogyatékos gyermek fejlesztő nevelés-oktatásban részesül. Felsőoktatási tanulmányokat 290 ezren folytatnak.

Az előző tanévhez képest csökkent az általános iskolai tanulók és a felsőoktatási hallgatók létszáma, míg az óvodás gyermekeké és a középfokú iskolákban tanulóké nőtt.

A középfokú oktatási intézmények nappali rendszerű oktatásában összesen 428 ezren vesznek részt, 4 ezer fővel kevesebben, mint az előző tanévben. Gimnáziumokban 195 ezren (az összes tanuló 45,6%-a), technikumokban és szakgimnáziumokban 166 ezren (38,8%), szakképző iskolákban 60 ezren (14,0%), szakiskolákban és készségfejlesztő iskolákban 6,8 ezren (1,6%) tanulnak. A középfokú intézményekben főállású pedagógusként több mint 42 ezren dolgoznak.

A felsőoktatás nappali képzésein az előző évivel megegyező létszámban, 207 ezren tanulnak. A hallgatók közel 92%-a (190 ezer fő) felsőfokú alap-, mester-, vagy osztatlan képzésben folytat tanulmányokat. Doktori fokozat megszerzéséért 9,6 ezren, felsőoktatási szakképzésben 7,3 ezren tanulnak. A szakirányú továbbképzésben résztvevők száma idén is csekély, 175 fő.

A korábbi évek tendenciáját követve 2022-ben is tovább nőtt a külföldi hallgatók száma. Az összes munkarendet tekintve az idei tanévben közel 42 ezer külföldi hallgató tanul magyar felsőoktatási intézményekben.

A 2022/2023-as tanév előzetes felsőoktatás-statisztikai adatai

Képzési szint	Hallgató az összes képzésben	Ebből		Hallgató a nappali képzésben	Ebből	
		külföldi	nő		külföldi	nő
Felsőoktatási szakképzés	11 980	126	6 729	7 302	99	4 002
Felsőfokú alapképzés	170 520	19 900	89 218	130 686	18 737	65 560
Felsőfokú mesterképzés	35 959	6 866	19 641	20 689	6 334	10 840
Osztatlan képzés	44 715	11 229	26 265	38 906	11 104	22 743
Szakirányú továbbképzés	16 236	485	10 944	175	67	103
Doktori (PhD-, DLA-) képzés	10 581	3 124	5 246	9 604	3 045	4 822
Összesen	289 991	41 730	158 043	207 362	39 386	108 070

Forrás: Kulturális és Innovációs Minisztérium (FIR-OSAP)

³⁶ Forrás: [KSH](#)